

CLAUDIO

FAVA

**MAR DEL
PLATA**

Traducere din limba italiană
de Ingrid Beatrice Coman-Prodan

Lebăda Neagră

Iași, 2022

Unu

Puștiul pirpiriu cu tricoul roșu se aruncă cu brațele înainte și palmele către cer, ca un penitent. Înșfăcă mingea, și-o duse la piept și o luă la fugă spre partea cealaltă a terenului de rugby, urmărit de un bondoc gras și lent ca un catâr, care se chinuia în zadar să-i sfâșie pantalonii, gambele, gleznelor... Într-un târziu, renunță înjurându-l, în timp ce slăbănogul se îndepărta cu fața schimonosită de un soi de rânjet. Ajunse până la linia de poartă, mușcă din minge și apoi o lăsa să cadă la pământ, ca pe un lucru care devenise dintr-odată inutil: era felul lui de a spune că se săturase.

Patru puncte care puneau capăt unui meci fără milă, la șase puncte diferență, puștani de la Corrientes se puteau întoarce acasă cu coada între picioare să le povestească celorlalți cum joacă rugby cei din Mar del Plata, cum se arcuiesc pe cer ca trase din condei anumite dropuri care brăzdează

văzduhul fără cusur, fără nicio pauză, mingea înfiptă în aer de zici că-i un șurub, fundașii care se dau din calea ta eliberând câmpul și tu care te duci, te duci, cu mingea la piept, totul sau nimic, ca un blestem, ca un...

Luă o palmă grea peste ceafă.

— Raulito!? Animalule, că altceva nu ești!

Mister îl ajunsese din urmă la mijlocul terenului târându-și piciorul șchiop și tocmai se pregătea să-i ardă încă una. Raul ridică mâinile ca să-și apere fața.

— Termină cu prostiile, mai sunt cinci minute!

— Știu...

— Știi pe naiba! Vrei să vezi următorul meci din tribună?

Raul dădu din cap că nu. El voia să joace de fiecare dată. Meciul următor și toate meciurile care urmau, că doar de asta plecase de-acasă la nici șaisprezece ani, ca să joace rugby în fiecare sâmbătă, în fiecare duminică, în fiecare zi lăsată de la Dumnezeu, de fiecare dată când își privea mâinile și i se părea ciudat să le vadă așa, goale și fără sens, el avea nevoie de mâini doar ca să apuce mingea ca să-și înfigă unghiile în cusăturile de piele și s-o umple de mușcăături apoi după fiecare punct

marcat. Erau mușcături date vieții pe care Raul nu o cunoscuse încă, pentru că douăzeci de ani e o vârstă nefericită, ești în vârtoarea prea multor lucruri și Raulito își dorea să se afle doar în vârtoarea terenului de joc, fără alte gânduri care să nu fie îndreptate doar către mingea aia nenorocită.

— Hai, joacă... îi spuse Mister pe un ton puțin mai blând.

Îi plăcea băiețandru' ăla. Raul Barandiaran Tombolini, lung precum numele său, zvelt, încă pățânat ca un tăuraș când își pune ceva în cap. Dacă s-ar fi născut în altă parte, unii l-ar fi învățat scrimă sau box: avea picioare sprintene, mână grea și athletic. Dar Raulito se născuse în cartierul Caballito, la periferia de vest a Buenos Aires-ului, și crescând prin părțile alea nu erau nici săli de gimnastică și nici mănuși de box, pe străzile alea până și boxul era un moft pentru fătălăi. Exista doar un teren de nisip dur, cu patru pari pe post de poartă. La Caballito puteai alege dacă vrei să joci fotbal sau rugby. Raul își alesese rugby-ul pentru că îi plăcea să-și folosească mâinile, nu ghetele.

Când începuse să joace, veteranii echipei lui, cei de optsprezece ani, care sâmbăta seara se duceau să bea *cerveza* Quilmes pe bulevardul Costanera,

îl învățaseră să considere mingea aceea plină de noroi ca o carne din carnea lui: „O bucată din inima ta; dacă adversarul vrea să ți-o ia, mai întâi trebuie să-ți reteze brațele cu cuțitul. Ai înțeles, *niño*?

Raulito înțelesese și se transformase într-un bărbat lung, slab și încăpățânat. Se lăsase de școală pentru că nu reușea să stea într-un loc patru ore una după alta în banca aceea care-l înghesuia din toate părțile. Din când în când, Raul își cerea voie să se pișe, iar atunci se ducea să alerge pe străzi, cu coatele strânse ca să nu-i intre vântul printre brațe, cu capul între umeri, pornea într-o goană fără să se oprească până la casele colorate din La Boca¹, până la marea care, acolo jos, mirosea a gazolină și a apă stătută. Se oprea puțin să se uite la puicuțele în corsete înflorate și neîngrijite, apoi se întorcea mereu din drum, numărând pașii să nu se plictisească, eliberându-și gândurile de lucrurile inutile, de zgomotele unei țări pe care încă nu o cunoștea, de imaginea zidurilor acoperite cu manifeste din ce în ce mai furioase: *volvió Perón, que viva Perón, murió Perón...*

---

1. Cartier în partea de sud-est a orașului Buenos Aires, lângă vechiul port (n.r.).

Contractul cu echipa de rugby din Mar del Plata i-l găsisese profesorul de gimnastică. Îi spusese: „Dă-o naibii de școală, că oricum nu te face nici deștept, nici bogat.” Îl văzuse odată jucând în bătătura cartierului, cu mâinile alea ca niște lopeți și tovarășii de joc ce se rostogoleau în calea lui ca niște popice. I se păruse o mare risipă să studieze ca să devină *contador*¹; cine se lasă la mâna unui contabil slab și înalt? Proful îl însoți să cunoască rugby-ul într-o după-amiază ploioasă, în care apa cădea în picături fine asemeni celor pe care bunicul sicilian al lui Raul le prinsese când era puștan în satul lui; prin părțile alea i se spunea *assuppa-viddani*², pentru că apa se infiltra în oasele țăranilor, le făcea să putrezească pe dinăuntru de la o zi la alta fără să-și dea seama. De asta plecase bunicu-său în Argentina. Fusesse văcar pe moșiile de prin Rio Negro, un câmp nesfârșit până acolo unde cerul coboară peste o câmpie atât de plată și uniformă, încât ți se făcea rău de mare. Apoi se născuse taică-su, care crescuse păscând vaci până când, la șaptesprezece ani

---

1. Contabil (sp., în orig.) (n.r.).

2. Apă mărunță, neîntreruptă (dialect sicilian, în orig.) (n.r.).

împliniți, o luase și el la sănătoasa. Urcase într-un autobuz și plecase să-și caute o slujbă în Baires¹, capitala. Se apucase de cizmărie într-o văgăună de prin San Telmo², unde nici măcar nu trebuia să cunoști spaniola, pentru că toți erau fii de italieni.

În cele din urmă, se născuse el, Raul. Locuise la San Telmo până în după-amiaza în care profesorul lui de gimnastică îl îmbarcase pe un autobuz al companiei Estrella del Este și plecaseră să vadă marea aia adevărată, în La Plata. „Mister e prietenul meu”, îi spusese proful, „jucam împreună în Ligă. Cine știe, poate te-or lua și poate chiar ți-or plăti biletul de autobuz o dată pe săptămână ca să te-ntorci acasă”. „Eu nu vreau să mă-ntorc acasă”, se gândise Raul, dar nu scosese un cuvânt, pentru că i se părea incredibil ceea ce vedea de la fereastra autobuzului când se sfârșiseră casele și începea oceanul, care intra în pământ, se strecura printre câmpuri, le inunda cu o apă care părea artificială, ceva pictat ca în vederea pe care tatăl său o trimisese acasă când fusese un puștan și el. Raulito o găsisse pe fundul unui sertar și pe spatele ei citise

---

1. Baires – prescurtarea capitalei Argentinei, Buenos Aires (n.r.).

2. Cartier în sudul orașului Buenos Aires (n.r.).

scrisul strâmb al lui taică-su, care înfigea punctele pe *i*-uri așa cum înfigea cuie în încălțări. Iar pe partea din față se vedea marea, albastră cum n-o văzuse niciodată, un albastru dens, compact, fără zgârieturi, fără nimic. I se făcuse teamă, dar nu spusese nimic nimănui.

În după-amiaza aceea, pe terenul de joc îi puseră în mână o minge și-i spuseră să alerge.

— Unde?

— Unde vrei tu. În mijlocul terenului, pe linie. Doar să alergi.

El își băgase mingea la subsuoară și o luase la goană, cu capul aplecat, cu umerii cocoșați, fără să vadă nimic altceva decât pământul care-i fugea de sub picioare, cum fac taurii când înnebunesc de tristețe sau de bătrânețe, așa îi povestise taică-su; îi spusese că, la un moment dat, bietelor animale li se dereglau creierii și atunci se apucau să alerge mâncând pământul de sub copitele lor și trebuia să te ții departe, pentru că în momentele alea nu era ființă omenească sau cerească, nu era vreun gard, fluviu sau prăpastie, nu era nici măcar vreun stăpân sau văcar care să-i oprească; taurii ăia alergau și-atât, exact așa cum făcuse Raul când se trezise prima oară în mijlocul terenului. Trebuiseră

să-l oprească cinci inși, agățându-se de el cu toată greutatea, în timp ce proful se uita la el mulțumit. Două săptămâni mai târziu, era deja titular în echipă. La optsprezece ani câștigase deja primul său campionat. Cu banii de pe contract își cumpărase o motocicletă, o Guzzi veche, și începuse să spună că era a lui Che, La Poderosa, că o condusesese chiar el, Ernesto Guevara, înainte să plece din Argentina și s-o ia razna prin lume. Nu-l credea nimeni, dar nu-i păsa deloc. Lui Raul rugby-ul îi mai folosise la ceva: să creadă că lucrurile aveau să-i meargă mereu bine în viață. Chiar și pentru unul ca el, băiatul unui cizmar, nepotul unui văcar.

Doi

Vestiarul avea un șir de cârlige agățate de perete și un miros sufocant de sifcamină¹, care-ți înfundă nărilor. La duș, băieții Clubului La Plata erau toți veseli, pentru că aveau douăzeci de ani: uitaseră deja de meci și victorie. Tot ce le rămânea era noaptea de sâmbătă, aia era adevărata sărbătoare, chiar dacă nu aveau bani să se îmbete: cel mult două beri și o *chuleta*² în Puerto Madero³, așezați la niște măsuțe în fața cărora curgea o apă care nu era fluviu, nu era nimic, era doar o limbă de ocean care uitase de unde venea și rămânea agățată de pietrele portului ca un lucru fără viață. Măcar acolo era răcoare, bătea un vânt sărat, noaptea trecea

-
1. Gel cu efect antiinflamator, folosit pentru dureri musculare, ale articulațiilor și ale celor provocate de traumatisme și contuzii (n.r.).
  2. Friptură pe jăratec (sp., în orig.) (n.r.).
  3. Zonă portuară din Buenos Aires (n.r.).

mai ușor și băieții aveau să uite vorbele lui Mister care acum îi înjura de mama focului în fața dușurilor, înfipt în singurul picior sănătos, în timp ce și-l ținea pe celălalt agățat de corp ca pe ceva inutil.

— Se duce naibii premiul! Dacă jucați ca astăzi, se duce naibii totul, până și forma mingii!

Hugo Passarella avea o față asimetrică, brăzdată de linia buzelor drepte și încleștate de gândurile adunate o viață întreagă. Cândva, jucase și el, apoi îi zdrobiseră piciorul într-un meci de campionat și de atunci și-l târa după el de parcă ar fi fost un copil cu handicap. „Ia-ți o cârjă”, îi tot spuneau. Dar el nu și nu. I s-ar fi părut că s-a terminat cu viața lui: un biet bătrân care șchioapătă și mestecă vorbe în vânt ce naiba de antrenor mai era? Oricum, știa că acea cârjă i-ar fi folosit doar ca să spargă câteva căpățâni. Mai bine fără. Mai bine șchiop.

Își alesese jucătorii încă de pe vremea când erau niște băiețandri și îi învățase să joace rugby câte puțin, așa cum se hrănesc puiuții; le explicase cum să-și țină coatele sus la grămadă și fruntea plecată ca să poată izbi în nasul adversarului, le desenase terenul de joc pe o bucată de carton arătându-i fiecăruia în parte unde să nu se plaseze niciodată,

la ce nu trebuia să se aștepte vreodată, pentru că mingea aia e ca o femeie dusă cu pluta, e gândită rău, nu se rostogolește niciodată în linie dreaptă, merge unde-i tună. „Dacă stați acolo s-o așteptați, vă pune coarne de nu vă vedeți! Și voi nu sunteți boi, sunteți echipa de frunte a Clubului La Plata și anul ăsta trebuie să câștigați campionatul. Ne-am înțeles, bestiilor?”

Bestiile dădeau din cap în semn că da. Băieți buni, fețe îndrăznețe: Passarella știa prea bine asta. Doar că, dacă le intra în cap că sunt cei mai buni, se lăsau imediat pe tânjală. De asta îi muștruluia după fiecare antrenament. Unii mergeau la facultate, alții erau încă elevi, unul era poștaș, altul brutar, vreo doi munceau în fabrică. Lui Raulito, de exemplu, îi plăceau cuiele, firele, sforile. Ar fi putut să se facă cizmar ca taică-su, dar preferase să-și deschidă un atelier. Lucra ca mecanic atunci când avea chef și când nu era prea obosit de la antrenamente. O dată pe săptămână, dacă avea noroc; oricum, lumea din Baires mergea cu autobuzul, mașinile erau puține și vechi, automobile americane erau lungi cât o zi de post, cu scaunele învelite în carton în loc de piele, fără piese de schimb, pentru că era prea scump să le aduci din partea cealaltă a lumii;

când se stricau, le parcau în garaj și le lăsau acolo, așa cum lași o haină pe care n-o mai folosești.

(Apropo: suntem în 1978, suntem în Argentina și de doi ani încoace sunt la putere militarii. Comandă, amenință, omoară: în felul lor, se distrează. Acum organizează campionatele mondiale de fotbal, un spectacol la care să-ți clătești ochii pentru că vor veni toți. Oricum, ce le pasă italienilor sau nemților de lucrurile întunecate și mizerabile care se întâmplă în Argentina, ce le pasă brazilienilor sau rușilor dacă Jorge Rafael Videla s-a declarat președinte pe viață și-și fute singur țara, ce vină au francezii sau ungurii dacă el și ceilalți contraamirali, eminentele și generalii și-au pus în cap că Argentina trebuie guvernată așa, prin lovituri de baston și de baionetă, măturând tot, capete încinse și capete roșii, anarhici, pederastați, bărbi lungi, fețe de poponari, comuniști, socialiști, vagabonzi, peroniști, radicali, călugărițe, sindicaliști, târfe, studenți, *montoneros*¹, profesorașii de la școlile de stat, pacifiștii lui pește prăjit, lume

---

1. Formațiuni militare neregulate, compuse, în general, din indivizi din aceeași localitate (sp., în orig.) (n.r.).